

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/161449>

Please be advised that this information was generated on 2020-09-20 and may be subject to change.

mens versus natuur

Wilde zwijnen, bevers, dassen en ganzen zorgen in Limburg voor overlast. Wilde dieren en mensen zitten elkaar soms in de weg. In deze serie gaan we in op de relatie tussen mens en natuur.
Aflevering 1: Milieufilosoof Martin Drenthen wil mensen een spiegel voorhouden.

Milieufilosoof Martin Drenthen pleit voor een meer realistische kijk op natuurbeleving en omgaan met overlast van wilde dieren

‘Natuur soms ook eng en intimiderend’

door Jan Hensels

„E lke zichzelf respecterende natuurbeschermersclub heeft tegenwoordig een glossy tijdschrift vol mooie plaatjes die laten zien hoe prachtig de natuur wel niet is. Daarmee willen ze de natuurbeleving prikkelen bij het publiek. In die benadering schuilt het risico dat we de natuur alleen gaan zien als een bron van positieve belevenissen. Natuur kan behalve rustgevend, mooi en imposant ook eng, intimiderend en meedogenloos zijn.” Milieufilosoof Martin Drenthen van de Radbouduniversiteit in Nijmegen pleit voor een evenwichtiger kijk op natuur. Hij wil mensen een spiegel voorhouden, ze prikkelen en aan het denken zetten. In de natuur gaan volgens hem het positieve en negatieve, het sterke en het kwetsbare altijd hand in hand. Het overstromen van een rivier als de Maas ziet hij als een voorbeeld daarvan. „Ja, het geeft overlast, maar het is een overweldigende gebeurtenis die ons de kracht van de rivier laat ervaren en ons er aan herinnert dat de natuurlijke processen van nu al duizenden jaren bestaan en onze wereld hebben gemaakt tot wat die is.” Drenthen plaatst ook de onvrede over overlast van wilde dieren in eenzelfde context. In Limburg gaat het dan bijvoorbeeld over wilde zwijnen, dassen, grauwe ganzen en bevers die boeren soms tot wanhoop drij-

ven. De daadwerkelijke schade kan per geval vele duizenden euro's bedragen. In het geval van wilde zwijnen, dassen en watervogels speelt ook de vrees voor exportbeperkingen door veterinaire ziektes een rol. „Mensen komen er door ervaren overlast achter dat de natuur meerdere kanten heeft. Dat die er niet alleen is om van te genieten en te profiteren. Ze vraagt ook iets aan ons. Werkelijk samenleven met de natuur kan soms lastig zijn.” Drenthen begrijpt tegelijkertijd dat mensen proberen om de ergste overlast te beteugelen. „De inzet is dan wat mij betreft dat we dat doen om duurzaam verder te kunnen leven met natuur, niet om die volledig aan banden te leggen.” Drenthen pleit ervoor dat de mens zich wat vaker aan de natuur aanpast en zich toleranter opstelt tegenover „die lastige en enge natuur.” „Als we alle overlast wegwerken, dreigen we ook de natuur zelf kwijt te raken. Natuur is pas echt als ze ons ook weet te verrassen. Zonder weerbarstige natuur komen we alleen nog ons eigen spiegelbeeld tegen.” Dat de samenleving moeite heeft met natuurlijke overlast is volgens hem van alle tijden. Naar zijn idee komt het de laatste tijd wel weer wat meer aan de oppervlakte. Juist door de natuurontwikkeling van de afgelopen decennia keren allerlei soorten dieren weer terug. Sommige spontaan, andere, zoals de bever, door uitzetting. „Je ziet dat we de vaardigheid zijn kwijtge-

Milieufilosoof Martin Drenthen brengt graag tijd door op de Mookerheide.

foto Lé Giesen

raakt om met overlast om te gaan.” De natuurbescherming ziet hij als een reactie van mensen op de teloorgang van de natuur. Natuurbeschermers wilden het tij keren. De natuurontwikkeling heeft in zijn ogen wel soms tot spanningen geleid. Natuurbescherming ontloopte zich in de loop van de tijd volgens hem steeds meer tot het domein van

professionele natuurbeheerders. Dat heeft geleid tot vervreemding, een kloof tussen professionals en gewone mensen. „De laatste jaren zie ik dat natuurorganisaties weer bewuster raken van hun maatschappelijke wortels. Ze stellen zich minder technocratisch op, betrekken bijvoorbeeld vrijwilligers nadrukkelijker bij het beheer. Ze laten bij hun keus niet

alleen ecologische overwegingen een rol spelen. Ook de manier waarop de bevolking zich verbonden voelt met de landschappen waarin ze leven, weegt mee.” Drenthen zag dat de nadruk van natuurbeschermers lag op twee zaken: bescherming van biodiversiteit en natuurbeleving. „Betekent natuurbescherming niet altijd dat we de

diversiteit en veelheid aan soorten willen beschermen? Er kleeft al gauw een technocratische toon aan het gebruik van termen als biodiversiteit. Alsof je de kwaliteit en waarde van de natuur alleen kunt afmeten aan soortenlijstjes. Er zijn talloze andere manieren waarop de natuur voor mensen van waarde is.”

Roodkapje en de wolf. Wilde dieren roepen soms ook angstgevoelens op.

Het wild zwijn profiteert van veel voedselaanbod en zachte winters. foto Natuurmonumenten